

เรียนรู้ญี่ปุ่นจากการ์ตูน (ญี่ปุ่น)

ตอนที่ 17 กศนศึกษาแบบค้างคืน (修学旅行)

อ่าปัน เคร่าคุน
นักวิจัยอิสระ

สวัสดีเดือนกรกฎาคม เดือนที่มีวันหยุดสำคัญของญี่ปุ่นคือวันทะเล (Umi No Hi) ซึ่งตรงกับวันจันทร์ที่ 3 ของเดือนกรกฎาคม สำหรับปีนี้ตรงกับวันที่ 18 กรกฎาคม 2565 วันทะเลถูกกำหนดเป็นวันหยุดประจำชาติเพื่อเป็น วันขอบคุณทะเลขอพรให้ประเทศญี่ปุ่นเจริญรุ่งเรืองทางทะเล ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 ส่งผลให้วันที่ 20 กรกฎาคม เป็นวันหยุดประจำชาติ ต่อมาในปี พ.ศ. 2544 ได้มีการออกกฎหมายแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับวันหยุดราชการบางส่วน ทำให้ วันทะเล กลายเป็นวันจันทร์สลับวันที่ 3 ของเดือนกรกฎาคมซึ่งเป็นวันหยุดสามวัน [1]

นอกจากนี้สำหรับแฟนการ์ตูน ONE PIECE แล้ว เดือนนี้เป็นเดือนที่มีวันการ์ตูนวันพีซ ONE PIECE の日 ตรงกับวันที่ 22 กรกฎาคมของทุกปี เป็นวันที่ระลึกถึงการตูนวันพีซที่เริ่มลงตีพิมพ์ในนิตยสารรายสัปดาห์ Shonen Jump [2] พอพูดถึงวันพีซแล้ว ก็ยังเสียดาย Tokyo ONE PIECE Tower ซึ่งปิดตัวไปเมื่อวันที่ 31 ก.ค. พ.ศ. 2563 หลังจากเปิดมาได้ 5 ปี เพราะไม่สามารถเปิดให้บริการได้จากการประกาศภาวะฉุกเฉินจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ภายใน Tokyo ONE PIECE Tower จะมีเกมให้เล่นหลายเกม เช่น เกมพันดาแบบอาร์มดลองเป็นไซโล เกมตามล่าหาข้อมูลโดยนำหอยทากสื่อสารไปอ่านข้อมูลตามที่ตั้งต่าง ๆ ใน Tokyo ONE PIECE Tower เพื่อเก็บคะแนน เป็นต้น จริง ๆ ตัวผมไม่คิดว่า Tokyo ONE PIECE Tower จะรีบปิดตัวเลย ไม่ค่อยได้ถ่ายรูปอะไรเก็บไว้ รู้สึกเสียดายมาก ๆ แต่ขอแนะนำมาให้ท่านผู้อ่านได้ดูกัน โดยเฉพาะภาพอย่างว้างน้องหอยทากสื่อสาร ไม่รู้ว่ามีคนเล่นที่หงุดหงิดเพราะตามหาข้อมูลให้น้องอ่านไม่เจอหรือเปล่า

ส่วนในตอนนี้ขอเล่าคำศัพท์ว่า 修学旅行(しゅがくりょこう) ซึ่งผมขอแปลว่าทัศนศึกษาแบบค้างคืน มีความหมายว่า

กิจกรรมประเภทหนึ่งของโรงเรียนญี่ปุ่นเป็นการเดินทางที่พักรับประทานอาหารกลางวันเป็นการแนะนำของอาจารย์ ซึ่งมันแตกต่างจากการทัศนศึกษาปกติเพราะมีการพักรวม และจุดหมายปลายทางเป็นสถานที่ห่างไกลในระดับหนึ่ง

เหตุผลที่ผมนำเรื่องนี้มาเล่าเพราะถ้าผู้อ่านติดตามการ์ตูนเกี่ยวกับโรงเรียนจะขาดกิจกรรมนี้ไปไม่ได้เลย ในตอนนี้จะเล่าข้อมูลทัศนศึกษาแบบค้างคืนว่าเป็นอย่างไร

ทัศนศึกษาแบบค้างคืน (修学旅行)

ช่วงปี ค.ศ. 1880 โรงเรียนฝึกหัดครู (師範学校) มีการทัศนศึกษาแบบค้างคืน (修学旅行) แล้ว [3] หลังจากการนั้นก็มีการแพร่ไปในโรงเรียนฝึกหัดครู โรงเรียนมัธยมต้น (ในระบบเก่า) อื่น ๆ อย่างไรก็ตาม การทัศนศึกษาที่ยังดูเป็นส่วนหนึ่งของการฝึกทหารให้เดินทางไกล (行軍訓練) การเดินทางจริงยังเป็นเรื่องปกติ ต่อมาในช่วงหลังก็เริ่มมีการใช้รถไฟมากขึ้น พอในยุคสงครามโลกครั้งที่ 2 การใช้รถไฟเพื่อการขนส่งทหาร และยุทธโธปกรณ์ทำให้ทัศนศึกษาหายไปช่วงหนึ่ง หลังสงครามโลกเมื่อโรงเรียนกลับมาดำเนินการสอนอีกครั้งหลังถูกระงับไป การทัศนศึกษาแบบค้างคืนก็เริ่มกลับมา ในสมัยนั้นที่เป็นยุคหลังสงคราม ถ้าคุณไม่นำข้าวสารมาด้วยคุณก็ไม่สามารถเข้าพักในโรงแรมได้ ในช่วง

นานา นักรู้ ภาษานีปุ่น

เวลานั้นทัศนศึกษาแบบค้างคืนจะถูกจัดมากในช่วงฤดูใบไม้ผลิ และฤดูใบไม้ร่วง รถไฟก็แออัด และหลาย ๆ โรงเรียนก็ทัศนศึกษาพร้อม ๆ กัน ความวุ่นวายก็มักจะเกิด เช่น พุทธกรรมไม่ดีของนักเรียนซึ่งล้าพังโรงเรียนเดียวไม่สามารถจัดการได้จึงมีการรวมตัวของโรงเรียนร่วมกันจัดทัศนศึกษาด้วย หากใครจำการดูเรื่องห้องเรียนลอบสังหาร (Assassination Classroom) อานิเมะภาค 1 ตอนที่ 7 ที่ คินซาคิ โดนลักพาตัวไปโดยนักเรียนโรงเรียนมัธยมปลายอีกโรงเรียน

ภาพหอยทากสื่อสารใน Tokyo ONE PIECE Tower

ภาพเตือนให้ใช้น้องหอยทากสื่อสารอย่างระมัดระวัง

จากข้อมูลที่มาคมทัศนศึกษาประเทศญี่ปุ่น (公益財団法人日本修学旅行協会) ได้จัดสำรวจ และวิเคราะห์แนวโน้มในการทัศนศึกษาแบบค้างคืนในระดับมัธยมต้น และมัธยมปลายพบว่าทัศนศึกษาแบบค้างคืนภายในประเทศ มัธยมต้นจะเป็น 2 คืน 3 วัน ส่วนมัธยมปลาย มักจะเป็น 3 คืน 4 วัน ช่วงที่มีการจัดทัศนศึกษาของ ม.3 คือ เดือนพฤษภาคมถึงมิถุนายน ส่วน ม.5 ช่วงเดือนตุลาคมถึงธันวาคม (ข้อมูลปี ค.ศ. 2018) [4]

ค่าใช้จ่ายสำหรับทัศนศึกษาแบบค้างคืน สำหรับมัธยมต้น คือ 66,000 เยน มัธยมปลายคือประมาณ 101,000 เยน ถึงแม้ว่าระดับมัธยมต้นที่เป็นการศึกษาภาคบังคับของประเทศญี่ปุ่นจึงเป็นเรื่องปกติที่นักเรียนทุกคนจะมีส่วนร่วม แต่ในความเป็นจริง นักเรียนบางคนไม่ได้เข้าร่วมเนื่องจากเหตุผลทางการเงิน แม้ว่าจะมีระบบเงินอุดหนุนจากรัฐบาล และองค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นแต่ก็ไม่พอ ถ้าใครจำได้จากเรื่องไซคิหนุ่มพลังจิตอลเวงเมระซึ่งบ้านยากจนก็พูดว่าจะไม่ได้ไปด้วยเพราะทางบ้านไม่มีเงินจ่ายค่าทัศนศึกษา

ว่าแต่ทัศนศึกษาแบบค้างคืนเขาเดินทางด้วยอะไรกัน จากข้อมูลพบว่า สำหรับมัธยมต้นใช้รถไฟประมาณ 60 % แล้วใช้เครื่องบินประมาณ 20 % ส่วนรถบัสเป็นสัดส่วนที่น้อยอยู่ในระดับ 10% สำหรับมัธยมปลายใช้รถไฟอยู่ที่ประมาณ 20 กว่าเปอร์เซ็นต์ แต่เครื่องบินอยู่ประมาณ 60 ถึง 70 % เลย การที่มัธยมต้นใช้รถไฟเป็นหลักอาจจะเพราะสถานที่ที่มักจะไปที่ที่เดินทางด้วยรถไฟสะดวก สำหรับโรงเรียนในเขตตะวันออกของญี่ปุ่นแล้วก็มักจะไปจังหวัดเกียวโต และนารา ส่วนโรงเรียนฝั่งตะวันตกก็มักจะเป็นโตเกียว และชิบะ ซึ่งสามารถเดินทางไปได้โดยชินกันเซน

หากใครยังจำได้ ห้องเรียนลอบสังหาร โคโรเซ็นเซเองก็เกาะติดรถไฟชินกันเซนไปเกียวโต ช่วงหลังที่นักท่องเที่ยวจากต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นมากในเกียวโต ก็เป็นอุปสรรคต่อการทัศนศึกษาอยู่เช่นเดียวกัน ส่วนมัธยมปลายที่ใช้เครื่องบิน มักจะเป็นการเดินทางไปโอกินาวะ รองลงมาคือฮอกไกโด ดังจะเห็นได้จากการดูเรื่องไซคิหนุ่มพลังจิตอลเวงก็ไปโอกินาวะสำหรับที่พักนั้น ปัจจุบันเป็นห้องพักแบบปกติ ไม่ใช่ห้องรวม (大部屋) แบบที่เราจะเห็นในการ์ตูน

ซึ่งมักจะมีกิจกรรมปาลม่อนกัน (まくら投げ) น่าจะเริ่มกลายเป็นตำนานไปแล้ว

ผลของสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนาทำให้ที่ผ่านมา หลายโรงเรียนเลือกที่จะไม่จัดทัศนศึกษาแบบค้างคืน หรือเมื่อสถานการณ์ดีขึ้นแล้ว การจัดทัศนศึกษาแบบค้างคืนก็ยังเป็นเรื่องยาก เหมือนโรงเรียนในฮอกไกโดที่จัดแล้วพบว่านักเรียนติดเชื้อทั้ง ๆ ที่โรงเรียนวางมาตรการไว้อย่างเข้มข้นก็ตาม

แหล่งอ้างอิง

[1] https://www.mlit.go.jp/event/marine/marine_.html

[2] https://sp.shonenjump.com/j/op-20th-anniv/article/page_16.html

[3] <https://jstb.or.jp/relays/download/15/1117/58/3400/?file=/files/lib/3400/202201171715088358.pdf>